Vejen var lang – om de kvinder, der banede vej til uddannelse, viden og demokrati

BIRGITTE POSSING

PROFESSOR, DR.PHIL.

Den første kvindebevægelse 1870 – 1900: arbejde, uddannelse, erhverv

Den anden kvindebevægelse 1890 – 1915: stemme- og valgret, fred i verden

Den tredje kvindebevægelse 1920 – 1950: moderskab, tro, videnskab og demokrati

Den fjerde kvindebevægelse 1965 – 1980: fri abort, seksualitet, selvbestemmelse

DANMARKS FIRE KVINDEBEVÆGELSER

Birgitte Possing, f. 1952

Tandlæge- og sygeplejerskedatter. Født og opvokset i Kolding i søskendeflok på 4. Uddannet historiker og antropolog, dr.phil., professor, forfatter og fhv. direktør.

Annelise Possing (1920-1975)

Sømands- og sygeplejerskedatter, født og opvokset i København sm. m. yngre bror. Sygeplejerske, ansat på Skt. Hans og Rigshospitalet. Siden hjemmearbejdende. Gift med tandlæge Arne Possing; sammen 4 børn

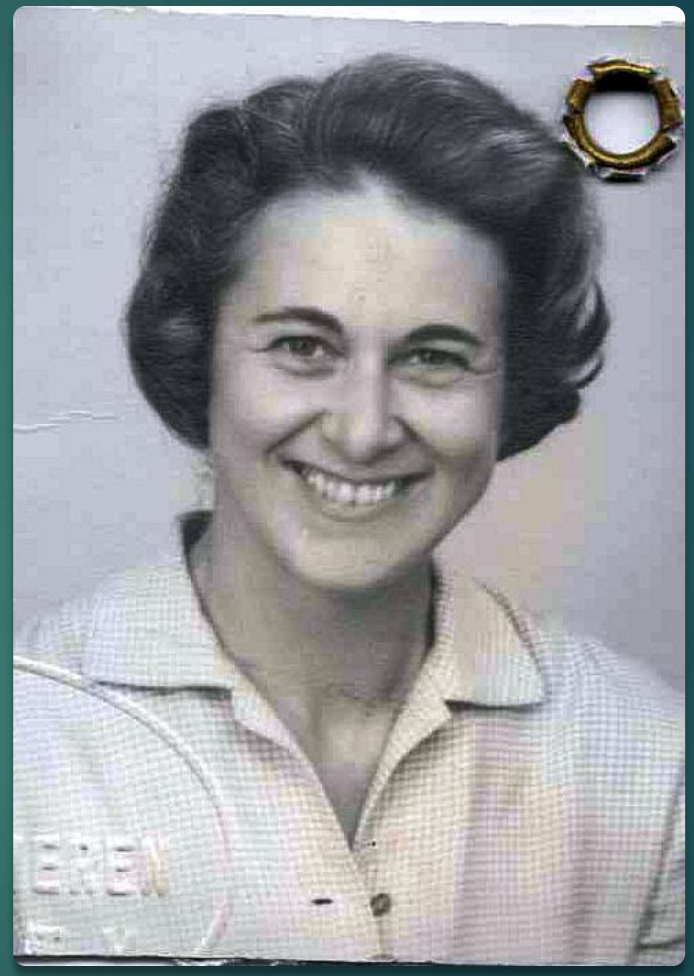

Helga Steensgaard (1891-1982)

Datter af postmester, moderløs som 2-årig, gift, to børn. Sygeplejerske. Grundlægger af Amager Sygeplejebureau – mormor til Birgitte Possing

Emma Gad (1852-1921)

Grossererdatter, forfatter, dramatiker. Gift, 2 børn.
Født og opvokset i velhaverfamilie i København.
Økonomisk uafhængig på grund af arv.
Udstillingsarrangør, grundlægger af Danske Dramatikeres Forbund

Matilde Fibiger (1830-72)

Officerskaptajnsdatter, født i Kbh. som den yngste af 9 børn. Forældrene skilt: huslærerinde på Lolland fra 1849; forfatter til *Clara Raphael* 1851, der startede offentlig fejde om kvinders ret til åndelig frihed, uddannelse og eget erhverv.

Natalie Zahle (1827-1913)

Præstedatter, født og opvokset i Hvedstrup og København. Selvlært lærerinde, bestået institutbestyrinde og skolegrundlægger af N. Zahles Skoler. Fortjenstmedaljen i guld

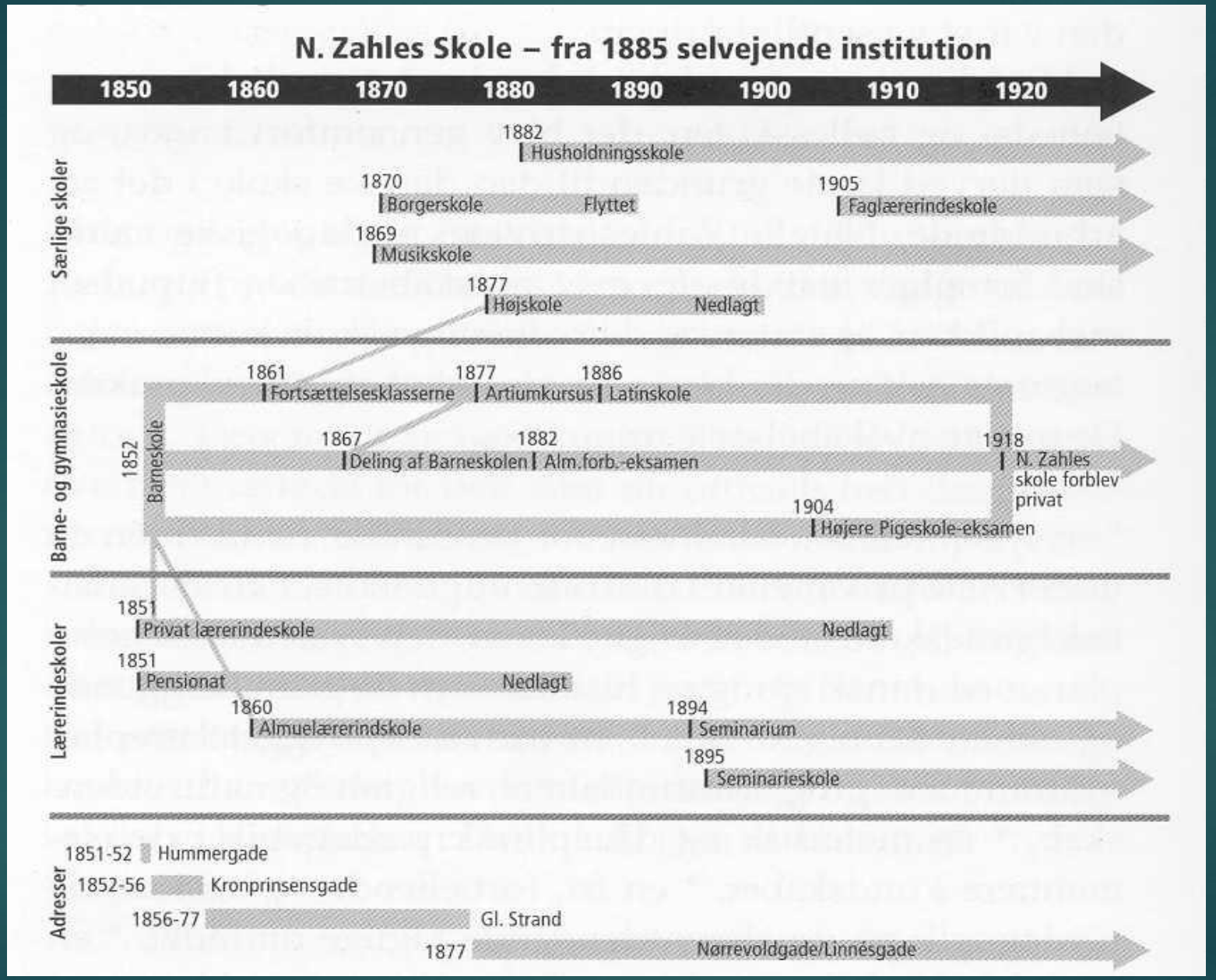
N. Zahles Skole – fra 1885 selvejende institution
1850
1860
1870
1880
1890
1900
1910
1920
Særlige skoler
1882
Husholdningsskole
1870
Borgerskole
Flyttet
1905
Faglærerindeskole
1869
Musikskole
1877
Højskole
Nedlagt
Barne- og gymnasieskole
1861
Fortsættelsesklasserne
1877
Artiumkursus
1886
Latinskole
1852
Barneskole
1867
Deling af Barneskolen
1882
Alm.forb.-eksamen
1918
N. Zahles skole forblev privat
1904
Højere Pigeskole-eksamen
Lærerindeskoler
1851
Privat lærerindeskole
Nedlagt
1851
Pensionat
Nedlagt
1860
Almuelærerindskole
1894
Seminarium
1895
Seminarieskole
Adresser
1851-52
Hummergade
1852-56
Kronprinsensgade
1856-77
Gl. Strand
1877
Nørrevoldgade/Linnésgade

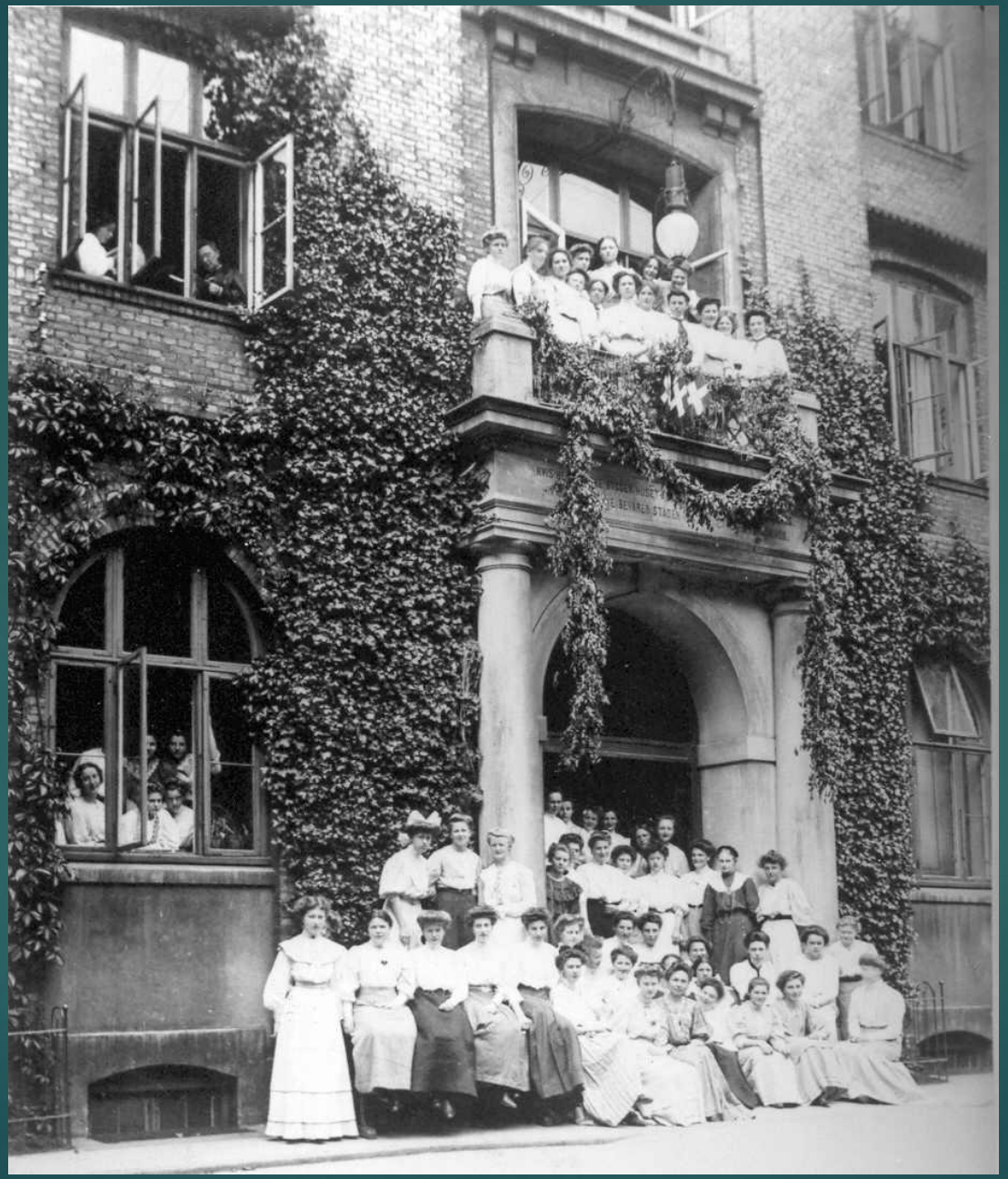

Nielsine Nielsen (1850-1916)

Skipperdatter fra Svendborg, lærerindeuddannet i København, matemantisk-naturvidenskabelig student 1877, embedseksamen i medicin 1885, formand for Kvindevalgretsforeningen 1893, 1904 medl. af Kbh's Liberale Vælgerforening. Opr. Læge Nielsine Nielsens Legat for kvindelige medicinske Studerende. Ugift. Erindringer i Rigsarkivet

Anna Hude (1858-1934)

Prokuratordatter, født og opvokset i København sm m 4 søskende. Privatlærerinde. Elev på N. Zahles Skole, student 1882, cand.mag. 1887 KU. Guldmedalje KU som første kvinde. Dr.phil. 1893 KU. Ansat på Rigsarkivet fra 1889. Medl. af Dansk Kvindesamfund og Danske Kvinders Nationalråd. Bofælle med veninde, gift sent

Kvinder blev til akademikere

ADGANG TIL UNIVERSITETERNE:

SCHWEIZ 1840

FRANKRIG 1868

SVERIGE 1870

HOLLAND 1871

DANMARK 1875

tes/indtil hele Rigsdagen igen træder sammen. Dette skal ske inden to Maaneder efter Opløsningen.

§23 Kongen kan for Rigsdagen lade fremsætte Forslag til Love og andre Beslutninger.

§24 Kongens Samtykke udfordres til at give en Rigsdagsbeslutning Lovskraft. Kongen befaler Lovens Kundgørelse og drager Omsorg for dens Fuldbyrdelse. Har Kongen ikke stadfæstet et af Rigsdagen vedtaget Lovforslag inden næste Rigsdagssamling/er det bortfaldet (jfr. dog § 93).

§25 I særdeles paatrængende Tilfælde kan Kongen/naar Rigsdagen ikke er samlet/udstede foreløbige Love/der dog ikke maa stride mod Grundloven og altid straks efter den følgende Rigsdags Sammentræden skal forelægges denne/uden hvis Bekræftelse Loven bortfalder. Foreløbige Love behandles først i Folketinget.

§26 Kongen kan bestemme/at Tiltale ikke rejses/og kan benaade for idømt Straf. Ministrene kan han kun med Folketingets Samtykke benaade for de dem af Rigsretten idømte Straffe.

§27 Kongen meddeler dels umiddelbart/dels gennem vedkommende Regeringsmyndigheder saadanne Bevillinger og Undtagelser fra Lovene/som enten ifølge de før 5. Juni 1849 gældende Regler er i Brug/eller hvortil Hjemmel indeholdes i en siden den Tid udgiven Lov.

§28 Kongen har Ret til at lade slaa Mønt i Henhold til Loven.

IV

§29 Rigsdagen bestaar af Folketinget og Landstinget.

§30 Valgret til Folketinget har enhver Mand og Kvinde/som har Indfødsret/har fyldt sit 25de Aar og har fast Bopæl i Landet/medmindre vedkommende:

a. ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning/

b. nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet/som ikke er enten eftergivet eller tilbagebetalt/

c. er ude af Raadighed over sit Bo paa Grund af Konkurs eller Umyndiggørelse.

§31 Valgbar til Folketinget er enhver/som i Henhold til § 30 har Valgret til dette.

§32 Antallet af Folketingets Medlemmer fastsættes ved Valgloven/men maa ikke overstige 140.

Til Sikring af en ligelig Repræsentation af de forskellige Anskuelser blandt Vælgerne bestemmer Valgloven Valgmaaden og de nærmere Regler for Valgrettens Udøvelse/herunder/hvorvidt

Kvindeoptogets fanevagt når Amalienborg Slotsplads

1915 5 Juni

Den første kvindebevægelse 1870 – 1900: arbejde, uddannelse, erhverv

Den anden kvindebevægelse 1890 – 1915: stemme- og valgret, fred i verden

Den tredje kvindebevægelse 1920 – 1950: moderskab, tro, videnskab og demokrati

Den fjerde kvindebevægelse 1965 – 1980: fri abort, seksualitet, selvbestemmelse

DANMARKS FIRE KVINDEBEVÆGELSER

Henni Forchhammer (1863-1955)

Rektordatter, ugift. Lærer. Uddannet hos Natalie Zahle. Grundlægger af og formand for Danske Kvinders Nationalråd. Vicepræsident i International Council of Women, medstifter af Women's International League for Peace and Freedom og delegeret i Folkenes Forbund

Jutta Bojsen-Møller (1837-1927)

Højskoledatter, gift, 8 børn, formand for Dansk Kvindesamfund, diplomatiske evner med vision om ligestilling overalt

Matilde Bajer (1840-1934)

Godsejerdatter, feminist, gift, 6 børn, formand for Dansk Kvindesamfund og senere formand for Kvindelig Fremskridtsforening og redaktør af Hvad Vi Vil, med i *Association Internationale des Femmes*, *International Council of Women* og Danske Kvinders Fredsforening

Gyrithe Lemche (1866-1945)

Datter embeds- og handelsborgerskab, gift med læge, 10 børn, forfatter, redaktør af *Kvinden & Samfundet*. Skrev også *Dansk Kvindesamfunds Historie gennem 40 Aar*.

Isabelle Brockenhuus-Løwenhielm (1856-1932)

Godsejerdatter, ugift, leder og iværksætter. Diakonissernes sygeplejeskole, Skt. Lukas Stiftelsen

Kvinder tager universitetseksaminer

LÆGER: 1884-89: 4 KVINDER UD AF 179 MÆND

1920-24: 145 KVINDER UD AF 2316 MÆND

HUMANISTER: 1884-89: 1 KVINDE UD AF 67 MÆND

1920-24: 42 KVINDER UD AF 158 MÆND

TEOLOGER: 1915-19: 1 KVINDE UD AF 188 MÆND

1920-24: 5 KVINDER UD AF 314 MÆND

Lis Jacobsen (1882-1961)

Datter af Nationalbankdirektør. Gift, 2 børn. Sprogforsker, Danmarks første kvindelige dr.phil. i nordisk filologi. Grundlægger af *Det danske Sprog- og Litteraturselskab*. Debattør, forfatter, redaktør

En ny Kvindebevægelse, der vil gøre Kvinderne politisk vaagne og aktive

Professorinde Hal Koch i Spidsen for den nye Bevægelse, som har Tilslutning af Dansk Kvindesamfund og Danske Kvinders Nationalraad.

København, Tirsdag (RB).

Professorinde Bodil Koch redegjorde i Dag ved et Møde hos Skibsreder J. Lauritzen for en ny Bevægelse, »Folkevirke«, der er rejst for at vække Kvinder til større politisk Interesse og Aktivitet. En Kreds af Kvinder har sluttet sig sammen i et Arbejdsfællesskab, hvis Maal er at give den danske Kvindeverden Forstaaelse af og Viden om vort Samfund.

— Det er ikke Tanken at danne en Forening blandt andre Foreninger, men at starte en Kvinderejsning til Gavn for det folkelige Liv og dansk Folkestyre, udtalte Fru Bodil Koch. Thi først naar Mands og Kvindes politiske Indsats gaar jævnbyrdig Haand i Haand, vil Folkestyret naa sin fulde Blomstring. Vi er naaet langt i Retning af Kvindens Dygtiggørelse, men de danske Kvinder er langt tilbage, naar det gælder Indsigt og Erfaring. »Folkevirke« tilsigter ved et forberedende Oplysningsarbejde paa upartipolitisk Grund at vække Kvinderne til Ydedygtighed i det politiske Arbejde i Sogne-, Amts- og Byraad og paa Rigsdagen.

Der er nedsat et Forretningsudvalg bestaaende af Professorinde Bodil Koch, cand. polit. Lis Groes, Adjunkt Aagot Lading, Kommandørinde von Lowzow, Meteorologassistent Esther Jensen, Læge Kirstine Ladefoged og Fru Kirsten Lauritzen. Bag Forretningsudvalget staar et Repræsentantskab, dannet af tilsluttede Kvindeforeninger samt Enkeltmedlemmer. Foreløbig søger man rundt om i Landet Tillidsmænd, som man opfordrer til at danne smaa Arbejdskredse for socialpolitisk Oplysning. Samtidig startes en Brevundervisning, og der udsendes Smaapjecer af oplysende Art. Paa denne Maade og gennem Foredragsvirksomhed haaber man at kunne berede Jordbunden for et virkeligt Fremstød efter Krigen. Der søges oprettet »Støttekredse«, som opfordres til at danne »Folkevirke«-Fond, thi Penge skal der til.

Lis Groes og Aagot Lading gav paa henholdsvis Dansk Kvindesamfunds og Danske Kvinders Nationalraads Vegne den nye Organisation deres Tilslutning. Der er allerede dannet Kredse af »Folkevirke« i Slagelse, Sorø og Haslev.

Som Emner for Studiekredse tilbyder »Folkevirke« »Kvinderne og Folkestyret«, »Hvorfor og hvordan betaler vi Skat?«, »Vort folkelige Selvstyre«, »Aldersforsorg«, »Omsorg for Mor og Barn« m. fl.

Henvendelse kan ske til »Folkevirke«s Forretningsudvalg, Jens Kofodsgade 2, København.

1918: 3%
1943: 1%
1945: 5%
1960: 10%
1979: 20%
1990: 30%
2011: 39%
2015: 37%

KVINDER I FOLKETINGET